

BYSTRAN

Občasník obyvateľov a priateľov obce Bystrá

Ročník II.

www.bystra.sk

APRÍL/2023

noviny@bystra.sk

ZADARMO

Vážení občania, milí návštevníci našej malebnej obce

Každý rok v tomto období prežívame veľký zázrak jari, nádhery nového života v jeho najrozličnejších podobách. Každoročná zima nám ukazuje prírodu navonok, bez života. Chce nás presvedčiť, že zavládla nová doba ľadová, že tento rok jar nepríde.

Ako súčasť pokolenia netrpezlivých sme náchylní spochybniť skúsenosť vekov a generácií, ktorú pozná každé školopovinné dieťa. Totiž, že vo vnútri spiacich púčikov, v pomalosti hraničiacej s nečinnosťou, sa ukrýva vysoko produktívna aktivita. Je síce prav-

da, že niekedy to môže trvať dlhšie, kým sa puky nového života opäť otvoria, v každom prípade sme nakoniec vždy svedkami toho, ako jarné, veľkonočné slnko oživí svojím teplom ako čarovným prútom prírodu a ako z tmy a neživota vytvára vždy odznova plnosť a dokonalosť života. Jar je zázračným znovuzrozením prírody, ktoré sledujeme rok čo rok a predsa nás vždy znovu a znovu fascinuje. Tešíme sa na dlhšie dni, na svoje záhrady a poľnohospodári na svoje polia.

Z kresťanského hľadiska patrí Veľká noc k najvýznamnejším sviatkom, ktoré symbolizujú nový

začiatok, nádej, vieru a hojnosť. Veľká noc je vyvrcholením pôstneho obdobia, počas ktorého si očisťujeme telo aj dušu a zamýšľame sa nad sebou, nad našimi životmi a ich hodnotami. Rodinné stretnutia okolo sviatočného stola, kde má svoje miesto pohoda, veselosť a vedomie, že kedykoľvek pri tomto stole nájdeme svoje miesto. To všetko umocňujú ľudové tradície. Je dobré, že im všetci dobrovoľne podliehame. V hektickej dobe, ktorú prežívame, predstavujú tieto zastavenia nádej ako svetlý bod v živote. Je dobré, že duch tradícií a bohaté zvykoslovia jarných sviatkov sprostredkujeme našim najmenším ako odkaz.

Vážení občania, milí návštevníci našej malebnej obce,

prajem každému z vás, aby sviatky Veľkej noci priniesli do vašich rodín, aj do vašich srdiec to krásne uvedomenie si, že ste milovaní a že všetci máme nádej na lepší život. Zo srdca vám prajem milostiplné požehnané veľkonočné sviatky a uzdravujúcu radosť v duši zo zmŕtvychvstania Božieho Syna.

Váš starosta,
Martin Alberty

Editoriál

Do poštových schránok ste dostali nové číslo občasnika Bystran, o živote a ľuďoch našej obce. Vyšlo v predvečer Veľkej noci, preto je ladené vo sviatočnom tóne. Dvojstranu venujeme najvýznamnejším sviatkom kresťanov a pri tejto príležitosti sa vám prihovára aj Mons. Mgr. Dušan Lukáč, dekan Rímskokatolíckej cirkvi, farnosť Brezno. Oboznámte sa aj s veľkonočnými tradíciami našich predkov a dozviete sa, ktoré zvyky ešte u nás pretrvávajú.

V rozhovore so starostom obce sa dočítate o najaktuálnejších udalostiach v obci, ale i najpálčivejších problémoch, s ktorými sa borí samospráva na Slovensku.

Naša obec má nielen bohatú históriu, ale spájajú sa s ňou aj významné a zaujímavé osobnosti. Medzinárodne uznávaná umelkyňa, ktorá na sklonku uplynulého roka vystavovala v Bystrej svoje obrazy, nám v rozhovore prezradila, že hoci žije v zahraničí, telom i dušou je stále Bystránka.

Po kovidovom útlme znova ožili obyčaje fašiangovej zábavy, ktorá sa opäť vydala na prilákala hostí aj zo širokého okolia.

Okrem hodnotenia zimnej sezóny z pohľadu našich záchranárov, prinášame rozhovor s účastníkom záchrannej misie po ničivých zemetraseniach v Turecku, ktorým bol záchranár a psovod so psikom z Horskej záchrannej služby Nízke Tatry – Bystrá.

V tomto roku oslávi náš dobrovoľný hasičský zbor, svoje deväťdesiate výročie vzniku. Aj to, kedy a kde sa uskutočnia oslavy, sa dozvieme pri čítaní týchto novín.

V nastávajúcích dňoch sa vo vašich domovoch objaví symbol veľkonočných sviatkov, čo svedčí, že Veľká noc zostala aj pre vás vzácnou tradíciou. Vyberte si z nich to najlepšie a prijmite naše želanie, aby ste ich všetci prežili v zdraví a rodinnej pohode.

O. Kleinová

Deň narcisov

Deň narcisov, ktorý sa uskutoční 20. apríla 2023, je dňom boja proti rakovine.

Nesie sa v žltej farbe narcisov na podporu všetkých, ktorí čelia zákernej rakovine. Priprútim

narcisu vyjadrite spolupatričnosť a podporu onkologickým pacientom. Finančná zbierka sa vracia verejnosti späť vo forme financovania programov a projektov na podporu onkologických pacientov i širokej verejnosti.

Aj my sme sa zapojili do protestu

„Kto škodí mestám a obciam, škodí ľuďom“

KTO ŠKODÍ MESTÁM A OBCIAM,
ŠKODÍ ĽUĎOM!

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) zorganizovalo 22. februára 2023 protestné zhromaždenie pred Národnou radou Slovenskej republiky. Spolu so zástupcami regiónu Horehronia sa protestného zhromaždenia zúčastnil aj starosta našej obce, Martin Alberty.

Poslaním tejto akcie bolo upozorniť na neriešené problémy samospráv a prístup centrálnej moci

k mestám a obciam. Účastníci protestnej akcie ostro kritizujú nielen spontánne prijímanú a nepremyslenú legislatívu týkajúcu sa samospráv, ale i kompenzačné mechanizmy v rámci pomoci so zdražovaním energií. Prísľuby štátu sa podľa miest a obcí ukázali ako nedostatočné a nefungujúce. Zdôraznili, že v súčasnej situácii sú mnohé samosprávy, najmä menšie obce, na pokraji ekonomického kolapsu. Mestá a obce žiadajú o kompenzáciu energií za obdobie od októbra do decembra 2022, stanovenie výšky kompenzácií cien energií pre verejný sektor po 31. marci 2023 a ďalšie opatrenia, ktoré majú mať presný harmonogram a termíny plnenia. ZMOS v ostatnom čase poukazuje aj na riziká, ktoré pre samosprávy predstavujú navrhované novely viacerých zákonov vrátane zákona o obecnom zriadení.

Na proteste sa zúčastnil aj starosta našej obce, Martin Alberty

INZERCIA

**KOMINÁRSTVO
MUŽI V ČIERNOM**

**KOMINÁR V OBCI
BYSTRÁ**

Čistenie a kontrola komínov
Revízie komínov ku
kolaudáciám
Nerezové fasádne komíny
Frézovanie a vložkovanie
Opravy nadstrešných častí
Poradenstvo

0918 101 429

VIAC INFO
WWW.KOMINARBB.SK

Stredoslovenská vodárenská
prevádzková spoločnosť, a.s.

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. :

oznamuje,

že na základe rozhodnutia ÚRSO č. 0119/2023 s účinnosťou od 1.3.2023 došlo k zmene ceny vodného a stočného. Ceny sú zverejnené na internetovej stránke dodávateľa.

Za účelom urýchlania zistenia stavu vodomera, odberateľom vody, ktorí majú u dodávateľa evidované telefónne číslo, boli/budú zaslané interaktívne SMS-ky /i-SMS/ pre zaslanie foto a stavu vodomera prostredníctvom aplikácie.

Dodávateľ žiada občanov, ktorým bola i-SMS doručená, aby pre nahlásenie stavu vodomera prednostne využili túto možnosť.

Občania, ktorí neobdržia i-SMS, alebo aplikáciu i-SMS nemôžu využiť, môžu stav vodomera oznámiť jedným z nasledovných spôsobov:

- Vyplnením **ONLINE formulára**, ktorý je zverejnený na www.stvps.sk alebo aj pomocou uvedeného QR kódu bude odberateľ presmerovaný na stránku dodávateľa kde sa nachádza tento formulár
- Zaslaním stavu alebo foto vodomera e-mailom** na adresu cc@stvps.sk
- Zaslaním textovej SMS** /bez foto vodomera/ na tel. číslo: +421 902 020 419
- Telefonicke** na tel. číslo Call centra: 0850 111 234 v čase od 7.30 do 15.00 hod.

Pri nahlásení stavu vodomera e-mailom alebo textovou sms je potrebné uviesť: meno a priezvisko, adresu odberného miesta, dátum odpočtu a stav vodomera.

Vzhľadom na obmedzené možnosti pri preberaní telefonických hovorov iba v pracovných dňoch od 7.30 do 15.00 hod. dodávateľ doporučuje stav vodomera oznámiť vyplnením ONLINE formulára na www.stvps.sk alebo oznámenie zaslať formou SMS alebo e-mailom, čo je možné bez časového obmedzenia.

Za ústretovosť a pochopenie Vám dodávateľ vody ďakuje.

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.
Partizánska cesta 5, 974 01 Banská Bystrica
Call centrum: 0850 111 234 | e-mail: info@stvps.sk | www.stvps.sk | www.ocollia.sk
IČO: 36 444 010 | OČ: 2022 2022 96 | IČ DPH: SK 2022 8022 96
Obchodný register: Okresný súd v Banskej Bystrici v oddielu S, číslo: 48805
Bankové spojenie: Tatra banka, a.s., IBAN: SK77 1300 0000 0000 2402 7235

S Martinom Albertym, starostom obce Bystrá, na aktuálnu tému: **Presadili sme vybudovanie optickej siete, hoci Bystrá nebola v pláne ani v nasledujúcich minimálne troch rokoch**

Pán starosta, kľúčovým problémom samospráv je azda stále rast cien elektrickej energie. Aký bol predpis platieb pre obec Bystrá v tomto roku?

Nárast cien elektrickej energie pre našu obec predstavoval takmer päťsto percent. Máme šesť odberných miest, za ktoré sme v minulom roku platili zhruba 15 tisíc eur a na každom odbernom mieste sme mali preplatky okolo tisíc eur. Predpis platieb na rok 2023 nás poriadne prekvapil, pretože predstavuje za všetky odberné miesta sumu viac ako 65 tisíc eur. Po tlaku samospráv došlo aspoň k drobným kompenzáciám, nakoľko všetky sumy nad 199 eur za megawatthodinu (ďalej €/MWh) sú refundované ministerstvom hospodárstva SR. Za mesiace január a február išlo o kompenzácie okolo 2 800 eur za každý mesiac. Jednou z požiadaviek Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) je aj zníženie stropu pre elektrickú energiu zo 199 €/MWh na 99 €/MWh, čo by mohlo priniesť vyššie sumy refundácií. Ďalším faktorom je, že ako doteraz, aj naďalej sa snažíme elektrickou energiou šetriť na všetkých odberných miestach. Kolkáreň je zatvorená predbežne do 31. mája 2023, Infocentrum funguje tiež v obmedzenej prevádzke – najbližšie bude opäť otvorené počas veľkonočných sviatkov.

Región sa borí aj s ďalšími problémami a jedným z nich je boj o zachovanie Nemocnice s poliklinikou Brezno, n.o., v celom jej doterajšom rozsahu poskytovaných zdravotníckych činností a za jej zaradenie do siete kategorizovaných nemocníc II. úrovne. Obyvatelia regiónu vyjadrovali svoju vôľu podpisom petičných hárkov. Zapojili sa aj obyvatelia Bystrej?

Kategorizácia vyvolala nevôľu v celom regióne, pochopiteľne aj v našej obci. Petičné hárkov

boli k dispozícii pre občanov na obecnom úrade, aj v Pastierskej kolibke, za čo ďakujem Zuzke Jonásovej. Primátorovi mesta Brezno Tomášovi Ábelovi som odovzdal 210 podpisov. Celkovo sa v regióne podpísalo 29 772 občanov, čo znamená, že svoju vôľu prejavila polovica Horehronia (právo na podpis mali občania nad 16 rokov). Našu verejnú výzvu podporuje aj Banskobystrický samosprávny kraj.

Aj napriek tomu, že v médiách sa aktuálne objavila informácia z ktorej vyplýva, že nemocnica v Brezne ostane v rámci kategorizácie nemocníc zaradená medzi nemocnicami prvej úrovne, s kategorizáciou nesúhlasí ani vedenie breznianskej nemocnice, ani samospráva. Veríme, že kompetentní, ktorí sa dlhodobo vyjadrujú odmietavo, aj na základe petičných hárkov odovzdaných na Ministerstvo zdravotníctva SR prehodnotia svoje stanovisko.

Iste sú aj aktivity, ktoré pribudli v ostatných mesiacoch a prispejú k skvalitneniu života obce.

Vysoko frekventovaná cestná premávka v našej obci si vyžiadala urobiť kroky k zvýšeniu bezpečnosti občanov a návštevníkov obce. Medzi vianočnými sviatkami boli, vďaka spolufinancovaniu Nadáciou Allianz, nainštalované v Bystrej dva informatívne merače rýchlostí. Nepochybujem, že tento psychologický prvok prispeje k zvýšeniu bezpečnosti cestnej premávky. Dnes už disponujeme zaujímavými štatistikami. Od 27. decembra uplynulého roka do 23. marca tohto roka, za 84 dní, smerom od vstupu do obce prešlo 146 135 automobilov. Vychádza to na jeden deň 1 740 vozidiel a to spomínam len jeden smer premávky.

Na sklonku uplynulého roka sme nad kruhovým objazdom osadili novú autobusovú zastávku. Tá pôvodná si už nejaký ten piatok pamätala a jej technický stav bol nevyhovujúci. Verím, že nová za-

stávka bude slúžiť minimálne tak dlho ako jej "predchodkyňa".

Občania by chceli, aby bol v miestnych potravinách zabudovaný automat na PET fľaše. Zaoberali ste sa touto problematikou?

Oslovil som spoločnosť COOP Jednota s požiadavkou umiestnenia zberného automatu na PET fľaše, plechovky a pod. Pred pár dňami prišla odpoveď z COOP Jednoty, že aktuálne bol takýto automat umiestnený v priestorovo väčšej predajni v susednom Mýte pod Ďumbierom a tak aktuálne spoločnosť aj napriek veľkej intervencii neuvažuje o umiestnení automatu aj do predajne v Bystrej, aj keď táto možnosť nie je do budúcnosti vylúčená.

V ostatnom čase sa častejšie vyskytujú víchrice, čoho dôsledkom sú popadané stromy. Robíte aj preventívne opatrenia?

Snažíme sa predvídať situáciu, stromy priebežne ošetrujeme. Momentálne riešime žiadosť o vý-

rub dvoch líp v cintoríne, ktoré by v prípade silného vetra mohli ohroziť hrobové miesta a pomníky.

Jednou z vašich priorit je aj vybudovanie optickej siete v obci.

Áno, považujem to za jednu z mojich priorit. Vybudovanie optickej siete by nepochybne zlepšilo kvalitu a rýchlosť internetu. Prioritne sme rokovali so spoločnosťou Telekom, ktorá už pri rekonštrukcii cesty I/72 uložila do chodníka HDPE rúrky, do ktorých sa fúka optické vlákno. Realizácia optickej siete v našej obci nebola v ich plánoch ani na rok 2026, no po naozaj veľkom tlaku, ako aj osobných stretnutiach, s ohľadom na významnú lokalitu našej obce spoločnosť prehodnotila svoj plán a našu obec zaradila do plánu realizácie v roku 2024. Nakoľko spomínané HDPE rúrky sú uložené len v chodníku, ktorého výstavba sa realizovala v roku 2008, bude potrebné projektovo dopracovať ešte lokality v obci, kde bude potrebné takéto rúrky uložiť a následne nafúkať optické plátno. V tomto čase prebieha príprava projektovej dokumentácie a vyjadrení dotknutých orgánov. O ďalšom postupe v tejto veci budeme samozrejme informovať.

Rád by som ešte našim občanom, ktorí sa pýtajú či sa dá u nás na obecnom úrade platiť bezhotovostne prostredníctvom platobnej karty, pripomenul, že túto službu poskytujeme už od roku 2021.

Oznam

Oznamujeme vám, že od 3. apríla 2023 v internej ambulancii NSP Brezno neordinuje lekár z personálnych dôvodov až do odvolania. Zdravotná sestra bude prítomná v ambulancii,

preskripcia liekov bude zabezpečená v bežných pracovných dňoch od 9. do 12. hodiny.

Volajte na telefónne číslo: 048/2820 459.

Ísť v ústrety nádeji

Mons. Mgr. Dušan Lukáč

Nachádzame sa pravdepodobne na prelome dejín, ktoré sme naučení vnímať skôr ako minulosť, pretože prítomnosť sa nám niekedy javí ako statická a nemenná. Sme naučení vnímať dejiny ako predmet, na ktorý sa pozeráme s odstupom času. No v posledných rokoch sa udiali veci, ktoré sme nepredvídali a ktoré sme si nevedeli predstaviť.

Veľmi rýchlo nabrala na obrátkach pandémia, ktorá zasiahla globálny svet. Nie je ľahké vidieť seba súčasťou vecí, ktoré sme videli len v správach v televízii. Ako sa zdá, bol to ešte len začiatok zmien, ktoré spôsobia, že svet už nebude taký, aký je. K tomu nastúpila vojna na Ukrajine a aj keď si to neprajeme, sme jej súčasťou. A zdá sa, že sa tomu nevieme vyhnúť bez

ohľadu na to, aký politický smer je momentálne pri moci. K tomu sa pridala inflácia a ako zaznelo zo stretnutia zodpovedných v Európskej únii, inflácia konečne slabne a v roku 2025 by sa mala dostať na bežnú úroveň. Pre človeka, ktorý zápasí o každodenné prežitie, je to veľmi „potešujúca správa“ a navyše neistá.

Napriek zmenám, ktoré sme si neželali a ktoré vyvolávajú skôr obavy, sú v našom živote prítomné veľmi radikálne zmeny, na ktoré sme si tak zvykli, že si ich už ani neuvedomujeme. Totiž – v podobných spoločenských otrasoch žili ľudia aj v ďalekej minulosti a tiež vnímali zo svojej pozície veci ako prítomné a statické. My však dnes už vieme, že to tak nebolo. No na rozdiel od vnímania dnešných zmien, zmena, ktorá nastala vtedy, vyvoláva nádej. Sú to udalosti, ktoré sa v roku 33 odohrali na Blízkom Východe, ktorý bol súčasťou neotrasiteľnej veľmoci – Rímskeho impéria. A aj keď sa väčšine zdali ako okrajové, dnes už vieme, že zasiahli svet takým spôsobom, že majú dosah aj na náš život, ktorý je časove a geograficky od nich veľmi vzdialený. Je to ukrižovanie, smrť a zmŕtvychvstanie Mesiáša, Ježiša z Nazareta, Božieho Syna. Celá naša kultúra je tým ovplyvnená. Všade stoja kostoly, ktoré

poukazujú na prítomnosť viery v túto udalosť. A aj keď v dnešných časoch sekularizácie našej spoločnosti sa zdá, akoby to bolo na ústupe, nenechajme sa myliť. Nikto, okrem Neho, neponúka riešenie tej najzávažnejšej otázky, ktorá bude ľudstvo trápiť vždy – totiž našej smrteľnosti.

Je zaujímavé, ako málo je to svet schopný vidieť. Bez ohľadu, v akom úseku dejín žijeme, najväčším problémom nie je smerovanie spoločnosti, ale náš vlastný život. Otázkou pre strojcov vojny na Ukrajine nemajú byť len geopolitické, historické alebo národné otázky, ale to, čo z toho má jednotlivý človek, ktorý momentálne zahynie na bojisku. V momente

jeho smrti nie je podstatná geopolitika ani národné záujmy, ale čo s jeho životom. V tom momente totiž hrajú úlohu iné hodnoty – tie, na ktoré bude odpovedať nastávajúce obdobie sviatkov, kde budeme svedkami a skrze vieru spoluúčastníkmi udalostí, ktoré nám priniesli odpoveď na každú úzkosť, obavu a niekedy aj nezmyselnosť vecí, ktorým musíme čeliť. Sú to udalosti Veľkonočného trojdnia, ktorá nám ukazujú svet dávajúci nádej, Boží plán pre naše životy bez ohľadu, v akej dobe sa práve nachádzame a akým ťažkým výzvam čelíme.

Mons. Mgr. Dušan Lukáč,
dekan Rímskokatolíckej cirkvi,
farnosť Brezno

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka

S Bertou Králikovou spomíname na veľkonočné sviatky jej detstva **Snažím sa dostať do povedomia vnúťat duchovný rozmer týchto sviatkov**

Fašiangy boli vyvrcholom veselého, bujarejšieho obdobia. Prišla Popolcová streda, skončil sa čas radosti a veselosti. Nastalo obdobie štyridsaťdňového pôstu a ľudia spomalili tempo a začali sa venovať svojmu pokániu. Chodili na pobožnosti, odkiaľ sa vracali zamýšľajúc sa nad svojim konaním. V Bystreji boli medzi obyvateľmi vždy veľmi dobré vzťahy, ľudia si dôverovali, pomáhali jeden druhému. Ale aj tak sa v pôstnom období akoby ešte viac chceli zbližovať a robiť ešte lepšie skutky.

Veľká noc sa začína vždy v nedeľu po splne Mesiaca, ktorý nasleduje po dni jarnej rovnodennosti. Po prvom jarnom dni je aj sviatok Matky Božej. Obyvatelia Bystreji si vždy spájali súvislosť s pranostikou, že „ak bude deň sviatku Matky Božej slnečný, aj veľkonočné sviatky budú pekné.“ Ak však pršalo, vedeli, že Veľká noc bude upršaná.

Symbolikou Veľkej noci v Bystreji boli púzalky. Nie bahniatka, nie jahňady, vrbové prútiky boli u nás púzalky. Na Kvetnú nedeľu doniesli ženy do kostola kytičky púzaliiek a pán farár im ich posvätil. Časť z nich spálili a popol od-

ložili. Použil sa o rok, v Popolcovú stredu sa ním robil kríž na čelo. Tento liturgický obrad pretrváva dodnes.

Ešte pred Veľkým týždňom sa začali prípravy na Veľkú noc. Upratovalo sa v celom dome a mám zakorenené v hlave, že vždy k veľkonočným sviatkom som dostala nové topánky. Ja som mala to šťastie, že moja mama šila, takže mne sa ušli aj nové šaty. V tieto sviatky chodili všetci vyparadení, chlapci väčšinou v oblekoch a bielych košeliach. V kostole bol nácvik zborového spevu. Viedol ho organista z Mýta pod Ďumbierom Jozef Palúch. Spev bol trojhlasný

a pamätám sa, aký mala tetka Terka Zvaríková zo Mlyna krásny, vysoký alt.

Na Kvetnú nedeľu sa spievali pašie. Na Zelený štvrtok sa už nerobili žiadne väčšie práce, ani s motykou. Jedli sa zelené potraviny. Počas môjho detstva neboli v ponuke v obchodoch ako dnes. Jedli sme buď zavarenú zelenú fazuľku alebo, ak už pučala tráva, omáčku zo šťavela či prhlavy. Podstatou bolo, aby bolo jedlo zelené.

V Zelený štvrtok večer, po svätej omši na pamiatku Pánovej poslednej večere s učeníkmi, sa začalo Veľkonočné trojdnie, symbolizujúce najdôležitejšiu uda-

► losť, ktorá spája kresťanstvo, smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Počas tohto obdobia sa pobožnosti konali len vo farskom kostole v Mýte pod Ďumbierom. Zvony po svätej omši na Zelený štvrtok prestali zvoniť, boli zviazané a nahradili ich rapkáče (v starej zvonici sa zachoval taký rapkáč ešte doneďavna). Bolo to na znak utrpenia Krista. Zvony sa opäť rozozvučali až v Bielu sobotu.

Vo Veľký piatok, v deň pokánia bol pôst a my sme jedli rezance s makom, ale bez masla a poliate len sladkou vodou. Niekde jedli kukuričnú kašu, inde krumpľovú fučku.

V Bielu sobotu sa deň u nás začínal v pôstnom duchu. Mama ráno priniesla veľký asi tridsaťlitrový hrniec a otec zvesil z komory jednu celú šunku, ktorá sa v ňom varila dopoludnia. Na obed sme jedli tarkanovú polievku. Mama urobila maslovú zápražku a do nej dala tarkan (estragón). Nechala to trochu podusiť a zaliala vývarom, v ktorom sa varila šunka. Urobila zátrepku zo smotany a múky a pred dovarením dala do polievky niekoľko vajčiek. Polievku dochutila octom a soľou.

Vyvrcholením Bielej soboty mala byť radosť z Pánovho vzkriesenia. Ešte pred odchodom na pobožnosť mama prestrela slávnostný sviatočný stôl. Bola na ňom uvarená domáca šunka v octovom náleve s nakrájanou cibuľkou, varené vajčká, kyslý zemiakový šalát (vtedy sa ešte nerobil s majonézou, len s octom a cibuľou). U nás sa nepiekli žiadne veľkonočné vence ani nič podobné a ani hrudky neboli súčasťou bystrianskych veľkonočných tradícií. Koláče boli podobné ako na Vianoce, nechýbali kysnuté orechové, makové či tvarohové, drobné suché kúsky,

ale aj tradičný Non-Plus, či krémeš.

Celá rodina odišla do kostola na Vzkriesenie Pána, bola to pobožnosť bez kňaza. Boží hrob zdobili tradičné hortenzie. My sme šli po pobožnosti domov, no ženy mali ešte v kostole povinnosti, museli rozobrať Boží hrob, upraviť oltár a ešte pri tom aj diškurovali. My s bratom sme doma dlho prestupovali od okna k oknu, kedy už mama konečne príde, aby sme mohli zasadiť k slávnostne prestretému stolu. Po dlhom pôste sme sa tešili najmä na fajné mäsko, no mama nie a nie prísť. Keď sme sa jej konečne dočkali, sadli sme k stolu a začali sa pre nás veľkonočné sviatky. Pôst sa skončil a my sme si mohli pochutnať na všetkých tých dobrotách. Našou rodinnou tradíciou, ale aj v mnohých ďalších rodinách bolo, že vo Veľkonočnú nedeľu sme jedli pečené jahňa s plnkou. Mne to veľmi nechutilo, mala som radšej šunku.

No a prišiel Veľkonočný pondelok. Kúpačka sa začínala ešte pred svätou omšou. Naši mládenci nikdy nešibali, ale polievali. A nešetřili ani studenou vodou, ktorú liali na nás z vedra. Platilo však nepísané pravidlo, ak mládenec nevytancoval dievku na fašiangy,

nemohol ju na Veľkú noc okúpať. Chlapci chodili celá partia a my, dievky, sme sa aj kryli, ale nakoniec sme sa radovali, keď nás obľiali. Mládencov sme pohostili a malých kúpačov obdarovali vajčkom a drobnými peniazmi. Niekedy zábava nemala hraníc a spomínam si, ako pri oblievačke u nás vyliali vedro vody na elektromer a na stípe vypadla elektrika. Kúpačka sa napoludnie vždy skončila. Popoludní sa už nepatrilo chodiť po kúpaní. S Veľkou nocou sa mi spája ešte jedna, trochu humorná spomienka. V Brezne bola jediná drogéria na námestí a tam sa pred veľkonočnými sviatkami tvorili rady záujemcov o voňavky. Hitom boli „Živé kvety“. Boli to také prenikavé vône, každá s inou vôňou iných kvetov. No a mládenci nás po obliatí vodou, samozrejme, poľkali aj parfomom. Tie vône sa prerážali a preto sme si museli na druhý deň umývať vlasy. Aj takéto vtipné spomienky sa mi spájajú s mojou mladosťou.

Veľká noc však bola pre nás najmä sviatkom o vnímaní obeťovania, ukrižovania a oslave zmŕtvychvstania Ježiša Krista. Ľudia celý rok ťažko pracovali, o to intenzívnejšie prežívali tieto okamihy. Veľká noc bola oslavou

príchodu nového života, dodržiavali sa tradície, ktoré si v rodinách prenášali z pokolenia na pokolenie a rodinné stretnutia vnášali do slávnostného okamihu pokoj, radosť a pohodu.

Odvtedy uplynuli desiatky rokov, vaša rodina sa rozrástla a dnes ste už aj prababičkou. Priblížite nám, ako prežívate Veľkú noc dnes?

Dnes na fašiangovú zábavu, ktorú každoročne organizujú hasiči, chodia moje odrastené vnúčatá. My si na fašiangy navaríme „valaštiansku kapustnicu“ (manžel pochádza z Valaskej, tým si priblížime jeho detstvo). Je to hustá kapustnica, v ktorej je údené mäso, veľa klobásky a zemiaky. Postupom si rokmi zjednodušila. Zemiaky varím osobitne a nepridávam slaninu. Tarkanovú polievku pripravujem stále, všetkým veľmi chutí, zemiakový šalát robíme s majonézou, ale inak je všetko ako predtým.

Tradície udržiavame, trochu sme si ich prispôsobili, ale podstatou je, že rodina sa stretáva a všetci sa podieľajú na prípravách sviatkov. Hoci, keď sa ma deti pýtajú, čo ešte potrebujem, odpoviem, že mi stačí, ak všetci budú tu. To je pre nás s manželom najdôležitejšie. Dnes mladí ľudia nevnímajú až tak intenzívne význam tohto, pre kresťanov najvýznamnejšieho sviatku. Ja sa však snažím vniesť do povedomia mojich detí a vnúčat, aby si zachovali duchovný rozmer Veľkej noci. Hoci je dnes mnoho svetských pôžitkov, ktoré nás všetkých rozptyľujú a odpútavajú od duchovných hodnôt, nesmieme na ne zabúdať a odovzdávať ich z generácie na generáciu, aby sa uchovali v ich povedomí.

(OK)

NEPREHLIADNITE!

JARNÉ UPRATOVANIE

Veľkokapacitné kontajnery budú pristavené nasledovne:

17. až 19. apríla 2023

- pri stojisku oproti penziónu „Dúhový pstruh“,
- pri parkovisku pri Bystrianskej jaskyni.

Medzi objemný odpad patrí napr. starý nábytok, umývadlá, kuchynské linky, koberce, linoleá a pod. Do objemného odpadu nepatrí bioodpad zo záhrad – tráva, listie, konáre a kmene, odpad z čistenia ulíc, elektronika, papier, sklo a pod.

ZBER ELEKTROODPADU

Dňa 13. apríla (štvrtok) sa v našej obci uskutoční zber elektroodpadu. Nepotrebnú elektroniku a spotrebiče prineste k obecnému úradu alebo vyložte k hlavnej ceste **13. apríla 2023 do 13. hodiny.**

ZBER TEXTILU

Textil môžete odovzdať na Obecnom úrade v Bystrej najneskôr do **2. mája 2023 do 12. hodiny**, uložený v čistom vreci. Zbierame čistý, nepoškodený textil, odevy, bytový textil, obuv, kabelky, hračky, bižutériu, opasky, paplóny z peria a vankúše. Do zberu textilu nepatria staré plesnivé textilie, stará poškodená obuv, ani koberce a matrace a obyčajné paplóny.

INZERCIA

Chcete zažiť niečo **VEĽKÉ?**

Veľkonočné radosti

Tále 9.4. 2023 od 11:00 hod.

Hlavný program:

DFS Malý Kýčera • LH Čerešienka

Čendeš**Sprievodný program:**

Remeselný trh • Gastro špeciality

Tvorivé dielne • Maľovanie na tvár

Tombolka • Súťaže

Aktivita realizovaná
s finančnou podporou
Ministerstva dopravy
Slovenskej republiky

Atrakciou krnohy obrovských parametrov

Krňačky, krnohy, krne. Jednotný názov pre historické sane, ktoré boli v minulosti veľkým pomocníkom pri zväžaní dreva alebo sena, nie sú v našom regióne neznámym pojmom. Na týchto historických unikátoch sa konajú každoročné preteky, ktoré prinášajú súťažiacim, ale aj divákovi množstvo adrenalínu a dobrej zábavy.

Po dvoch rokoch sa opäť na južných svahoch Nízkyh Tatier, v stredisku Jasná, konali 25. februára tradičné preteky na krnoch. Štvrtý ročník o Veľkú cenu Jasnej bol venovaný memoriálu Vlada Dekréta, ktorý bol významným reprezentantom nielen nášho regiónu, ale i Slovenska v medzinárodných pretekoch v tejto netradičnej disciplíne. Atrakciou podujatia boli krňačky, ktoré sa

zapísali do knihy Slovenských rekordov pre rok 2023. Ich zhotoviteľom je nadšenec tejto netradičnej športovej disciplíny švajčiarskeho pôvodu, Fritz Dönni.

Krňačky dosahujú obrovské parametre. Ich dĺžka je 628 cen-

timetrov, šírka 242 a výška v rohoch 260 centimetrov. Vážia 496 kilogramov, šírka klzných plôch je 12 centimetrov a naraz dokážu odviezť až šesťdesiat ľudí.

Fritz Dönni pri ich dovoze na miesto konania pretekov pre-

konal vzdialenosť viac ako 1 110 kilometrov z obce Hätzingen. Obrovské drevené sane mohli ako prví obdivovať návštevníci mesta Brezna počas otváracieho ceremoniálu, ktorý sa konal deň pred samotnými pretekmi, 24. februára 2023. Ešte v ten večer boli transportované do spomínaného lyžiarskeho strediska.

Fritz Dönni krnohy daroval Obľastnej organizácii cestovného ruchu Región Horehronie (OOCR), čím sa stala ich oficiálnym vlastníkom. Certifikát o platnom slovenskom rekorde prevzala manažérka OOCR Kristína Koreňčíková. Krne, ktoré ich zhotoviteľ daroval obľastnej organizácii, budú vystavené v lyžiarskom stredisku Jasná, pod južnými svahmi Chopka, v Krupovej, kde ich budú môcť návštevníci v zime aj v lete obdivovať a odfotografovať sa na nich.

OOCR

Krňačky odvezú naraz šesťdesiat ľudí.

Foto: OOCR Horehronie

Tradičná fašiangová zábava mala opäť veľký úspech

Dňa 18. februára 2023 Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ) v Bystrej po dvoch rokoch kovidovej odmlky mohol znova usporiadať fašiangovú zábavu.

Zostaviť zhruba hodinový program si vyžadovalo vždy náročnú prípravu a bolo to veľmi zložité. Diváci často ani netušili, čo samotnému „predstaveniu“ predchádzalo. Kým je na svete ho-

V Bystrej je odjakživa povestná presláveným programom – pochovávaním basy. Tradícia sa už roky zachováva, ale samotná zábava je netradične poňatá, ako zmes politickej a miestnej satiry, aktuálne v závislosti od miestnych pomerov a aktuálnej politickej situácie.

Tento netradičný štýl zábavy v minulosti zaviedol Pavol Mistrík, ktorý si program sám napísal, režíroval a sám v ňom aj účinkoval ako kňaz. Po ňom prevzal režírovanie Milan Boháč (ml.), ktorý rozšíril počet účinkujúcich prevažne o členov DHZ Bystrá. Svoj program každý rok menil podľa náhodne vybratej témy: „Cigáni“, paródia na známe dielo nášho rodáka, spisovateľa Františka Švantnera – Nevesta hôľ alebo: „Ako vznikol erb obce Bystrá“.

Súčasťou programu bola vždy chvíľka poézie a nechýbal hudobný hosť. Program bol okorený vtipnými historkami, ktoré sa počas roka udiali, čo vyvolalo množstvo smiechu a zábavy.

tové dielo, je potrebné program vymyslieť, napísať scenár, rozdeliť úlohy účinkujúcim, nacvičiť ho,

zhotoviť kulisy., ale nakoniec to stojí za vynaložené hodiny námahy. Na realizácii programu v predchádzajúcich rokoch vyrastali aj terajší účinkujúci, ako sú: súčasný starosta obce Martin Alberty, Dominika Vaňová, bratia Pavelkovi, Peter Rafaj, Mišo Helebrandt a mnoho ďalších.

V posledných rokoch sa najaktívnejšie prejavil Martin Alberty, ktorý sa stal nenahraditeľným členom autorského dua Milan + Martin. Nakoľko Milan, ako režisér predchádzajúcich programov nečakane ochorel, pri príprave tohtoročnej fašiangovej zábavy stál Martin pred dilemou. Zopakovala sa situácia spred rokov, keď dlhoročný režisér a zároveň

„kňaz“ Pavol Mistrík tragicky zahynul a Milan sa musel okamžite ujať roly kňaza. A teraz zasa neváhal Martin, tiež sa zhostil tejto úlohy a zvládol ju bravúrne.

Ľudia sa konečne po dvoch rokoch dočkali svojej obľúbenej fašiangovej zábavy so všetkým, čo k nej patrí. Bol program, bol tanec a bola aj tombola a hlavne, dobrá zábava. Program mal ako každý rok veľký úspech, o čom svedčila plná sála kultúrneho domu. A prišli nielen občania Bystrej, ale aj chalupári a hostia z okolitých obcí. Za úspech tohto podujatia vdáčíme zaniateným členom hasičského zboru, ktorí sa dokážu zmobilizovať v každej situácii.

Nataša Boháčová

Vďaka dobrovoľníkom z hasičského zboru bola fašiangová zábava opäť úspešná. Foto: DHZ Bystrá

Stop vypaľovaniu trávy

Vážení občania!

Sme v období, keď v nás prvé teplejšie slnečné lúče evokujú potrebu vyjsť do našich záhrad, aby sme ich po zimnom období upratili a pripravili na prvé jaré práce. Medzi najčastejšie jaré aktivity patrí vypaľovanie suchej trávy a porastov, to sa i napriek sústavnému zdôrazňovaniu o škodlivosti a nebezpečnosti tohto protiprávneho konania stalo našim „národným koničkom“, v dôsledku čoho každoročne narastá počet požiarov a samozrejme aj výška spôsobených škôd.

Po zmene spoločenského usporiadania sa stretávame stále viac a viac s plochami pozemkov, o ktoré vlastníci nejavia záujem. Vlastníci a užívatelia sú pritom povinní sa starať o svoje pozemky a udržiavať ich najmä kosením. Každý obyvateľ je povinný ochraňovať majetok, podieľať sa na zveľadovaní životného prostredia, udržiavať poriadok a správať sa tak, aby svojím konaním nepoškodzoval a neohrozoval ostatných.

Vypaľovaním trávy a porastov sa odkrýva povrchová vrstva pôdy a urýchľuje sa erózia. Vypaľovanie tiež narúša vývojové štádiá mnohých drobných živočíchov a pri plošnom vypaľovaní môže dôjsť až k likvidácii ich celých populácií. Najčastejšími príčinami vzniku požiarov v jarom období sú: neobanlivosť, zakladanie ohňov v prírode, hra detí so zápalkami, odhodenie ohorku cigarety, úmyselné podpaľáčstvo, no prím hrá úmyselné vypaľovanie porastov tráv a kríkov.

Občania by si mali uvedomiť, že fyzickej osobe, ktorá vypaľuje porasty, hrozí v zmysle paragrafu 61, zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, sankcia vo výške až 331 eur a v blokovaní konaní do výšky 100 eur. V prípade, že požiar spôsobí vyššie materiálne škody, zranenie či úmrtie, môže byť vinník trestne stíhaný za všeobecné ohrozenie.

Nemali by sme byť ľahostajní k dianiu okolo nás a ak ste sa stali svedkom nedovoleného vypaľovania porastov, je potrebné to ohlásiť na ohlasovňu požiariarov (t. č. 112, 150, 158). Ak pri vypaľovaní už došlo k rozšíreniu požiaru, pokúste sa ho v počiatočnom štádiu, ak je to možné,

uhasiť dostupnými prostriedkami (hale, lopata, mokrá vrecovina a pod.). Dbajte na to, aby ste mali zabezpečenú únikovú cestu. Často sa dá požiar takto zlikvidovať už v jeho zárodku. Pozor na zadymenie priestoru! Chráňte si tvár vlhkou

šatkou, vreckovkou alebo tričkom a čo najskôr opustite takýto priestor.

Veríme, že týmito informáciami si získame vašu podporu a podarí sa nám spoločne uchrániť prírodu pred zbytočnými stratami. Len spoločné úsilie, opatrnosť a ostražitosť nám pomôže preklenúť toto obdobie zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov bez veľkých morálnych a finančných strát.

ZÁKAZ

VYPAĽOVANIA TRÁVY

Dobrovolní hasiči zasahovali

Silný vietor spôsobil kalamiťu aj v našej obci. Dňa 2. marca 2023 mal Dobrovoľný hasičský zbor v Bystrej výjazd k popadaným stromom, ktoré ohrozovali bezpečnosť cestnej premávky a vstupu k autobusovej zastáv-

ke. V noci z 27. na 28. marca sa situácia zopakovala a okrem popadaných stromov naši hasiči a zamestnanci obecného úradu odstraňovali aj ďalšie dôsledky nepriaznivého počasia.

DHZO Bystrá

INZERCIA

Pastierska Kolibka

└ Lokálne produkty ─

TRADIČNÉ SALAŠNÍCKE VÝROBKY

Ponúkame výrobky z ovčieho mlieka:
čerstvý ovčí syr, oštiepky, parenice,
nite, bryndzu a žinčicu...

V dňoch veľkonočných prázdnin ponúkame hotové syrové misy!
Všetko z našej nielen syrovej ponuky je možné si rezervovať aj na Veľkú noc.

Viac info na tel. č.: 0918 798 933, alebo mailom: objednavky@pastierskakolibka.sk
Nájdete nás na adrese Bystrá 62 (oproti Obecného úradu).

Medzinárodne uznávaná umelkyňa má v Bystrej svoje korene, ktoré ju pevne držia, aj keď sa túla po svete

Maľovanie ma naplňa

Andrea Gedl vystavovala svoje obrazy od 23. decembra 2022 v Turisticko-informačnom centre v Bystrej. Milovníci umenia sa mali možnosť oboznámiť s jej tvorbou do 8. januára 2023. Výstava zožala úspech a my sme sa rozhodli autorku priblížiť v rozhovore:

Prezradíte nám niečo zo svojho súkromia?

Vo voľnom čase venujem veľa času pobytu v prírode a maľujem. Maľovanie ma naplňa. Niekedy je to na úkor sociálnych kontaktov a iných aktivít. Zmysel života vidím v tom, že radšej si kúpim farby, ako by som si mala kúpiť kabelku alebo koberec. Môj partner, Pompeyo Curbelo Martín, pochádza z Kanárskych ostrovov a našťastie, tiež sa zaoberá výtvarným umením. Motivujeme sa navzájom. Často trávim celé dni doma v Bystrej, vo Viedni alebo na La Gomere.

Čo inšpirovalo klinickú psychologičku k maľovaniu obrazov?

Maľovanie mi dáva správny odstup od môjho povolania. Pomáha mi byť v práci vyrovnaná a nevšímam si ju domov, do môjho súkromia. Je to ako psychohygiena. Na druhej strane, som zvedavá, mám rada nové veci a rutina ma rýchlo unavuje. Maľovanie mi

umožňuje útek zo všedného dňa tam, kde chcem byť.

Vyžiadalo si to nesporne ďalšie štúdium.

Absolvovala som ateliérové štúdium Maliarstvo a Meisterklasse u Christiana Ludwiga Attersee, známeho rakúskeho umelca, ktorý má korene na Slovensku. Tam som sa neučila maľovať, ale dostať to, čo je vo mne, na plátno.

Máte svoj vzor? Odkiaľ čerpáte námety?

Nemám vzor. Maľujem svoje vlastné témy, vlastným spôsobom. Inšpiruje ma príroda a zvieratá. Každá rastlinka a zviera majú v mojich dielach vlastnú symboliku, ktorú im pridelfujem. Vo vlastnej tvorbe sa často zaoberám aj témami ako nereflektovaná devastácia prírody a postupný zánik spätosti ľudí s prírodou, neustálym honom za vecami. Zároveň sa zamýšľam nad pozíciou človeka v spoločnosti, ktorý s pribúdajúcim odstupom k prírode stráca svoju prirodzenú stabilitu a intuíciu. Vidím to aj vo svojej práci psychologičky. Prostredníctvom obrazov spomínam na časy, keď aj v Bystrej bol človek ešte viac spojený s prírodou ako je dnes. Teraz sa od nej vzdáva, dokonca si ju podmaňuje. V tomto zmysle spomínam na časy, keď som ešte asi pred desiatimi rokmi, v tichu Štedrého dňa na Fongrúbe mala šťastie z dialky pozorovať sivého vlka, samotára, ktorý pomalým krokom tiahol po úbočí, smerom na Polianku. Som vďačná za moment, ktorý si nosím v srdci a zamýšľam sa, či ešte niekedy takéto stretnutie bude možné medzi luxusnými domami, ktoré tam hore vyrastajú ako huby po daždi. Určite nie. Ale ešte k mojej tvorbe. Namiesto rozlievania tragiky v obraze, posúvam do popredia estetické elementy z prírody a živočíšnej ríše. Inšpiruje ma krásna nízkotatranská príroda a exotika kanárskych ostrovov, nájdu sa však aj elementy z iných kontinentov. Prvky z rôznych častí sveta

„Kráľ z Guancho“, olejomalba, ktorú Andrea Gedl vystavovala na ostrove La Gomera

často kombinujem alebo ponechávam ich v pôvodnom stave. Takže, v jednom obraze, akoby som spájala svety.

Máte vytýčené méty do budúcnosti?

Nemám žiadne ciele. Želám si len mať viac času na maľovanie. Neočakávam ani úspechy, ani popularitu. Len tak môžem maľovať úspešne, bez tlaku a byť si vernou vo svojej tvorbe. Len tak môžu byť obrazy autentické a tajomné. Ak príde nejaký úspech, poteším sa, nie je to však pre mňa podmienkou.

Vo svete ste získali mnohé ocenenia, čo považujete za najväčší osobný úspech?

Napriek úspechom v zahraničí, bol mojím najväčším osobným triumfom práve moment, keď bol môj obraz „Výkrik“ vybraný ako kulisa svätej omše v Betliari, pri príležitosti osláv svätého Huberta. Prečo? Poľovníctvo je súčasťou môjho života. S mojím ocom Ivanom Fodorom som už ako päťročná chodila na poľovačky. Celé dni sme trávili v prírode, a to ešte bývalo snehu aj po pás. Neskôr som sa stala sama poľovníčkou a Dni svätého Huberta sú pre mňa symbolom úcty k prírode a vďaka k tomu, čo nám príroda dáva.

Čo vás spája s Bystrou?

Celý môj život, moja rodina, moji rodičia. Moja láska k prírode, úcta k jej ľuďom, aj tým, ktorí už nie sú medzi nami. Malka, či Nevesta hôľ a Bystrianska jaskyňa, v ktorej som počas prázdnin sprevádzala turistov. Mám tu svoje korene, ktoré ma pevne držia, aj keď sa túlam po svete. Aj preto som sa rozhodla venovať obraz Výkrik obci Bystrá.

V roku 2021 ste boli vyhlásená za „UMELKYŇU ROKA“ v Taliansku a vaša olejomalba bola zaradená do umeleckého katalógu „Najlepší moderný a súčasný umelec 2021.“ Priblížite nám tento okamih svojho úspechu? O aký obraz šlo a čo bolo jeho motívom?

Túto cenu som získala za obraz „Tam, kde rastie korenie“ (Wo der Pfeffer wächst“). Vznikol počas pandémie. Pol roka som bola vtedy odlúčená od Slovenska, od Bystrej a mojej rodiny, aj od môjho priateľa, ktorý sa práve nachádzal v Španielsku. Obraz znázorňuje škriatkov, ktorí strážia koronový vírus a držia ho pod kontrolou v exoticknej prírode plnej rastlín a špicatých strelící. Koronový vírus tu pôsobí ako nenápadná rastlinka alebo ako lietajúci bodliak, ktorý v tom prostredí stráca na sile. Týmto spôsobom ho silou prírody eliminujem.

Za obraz: „Tam, kde rastie korenie“ získala titul „UMELKYŇA ROKA“ v Taliansku.

(OK)

Veľkonočná krížovka

Autor: PK	časť oceánu	T1	Revizny lekár		niečo odporné	ženské meno	blanokridly hmyz	United Nations	opakovanie		časť atlasu	prezývka Eisenhovera		T5	radikál etylalkoholu
stena				vôňa, aróma (angl.)						1001 v Ríme			francúzsky člen		
oto-rhino- laryngológia				T4 slovenský kraj						T2 podraďovacia spojka			ulica (maď.) vnútorný orgán		
MPZ Rumunská			ženské meno ----- strešná konštrukcia					malé papeky ----- príbuzná							
patriaca Edkovi							tvoju osobu nočný vták					rýpal ----- zacíti			
	popolnica ----- kilopond- sekunda					časti zápasu ----- pranie					domáce zvieratá ----- am. vesmírna agentúra				olejnata plodina
uzol (nám.)					hlasovať (angl.) ----- prenášalo					niečo nové ----- EČV Malaciek					
okrasný vták				horská lúka ----- odplata za zlo				nevlastná mama ----- športovci							
San Marino (kód)			Martina (dom.) ----- Európska norma					likviduje oheň ----- odporovacia spojka					všetko v po- riadku (hov.) ----- opatrí kovaním		
Pomôcky: VOTE, ODOUR, KNOT	stredoveké mučidlo ----- predložka						argón (chem.) ----- austrálska speváčka			atóm (čes.) ----- Ku-Klux-Klan					ronenie (bás.)
natí na povrch						potreba huslistu ----- podpis anonyma					slovenské vydavateľstvo ----- symetria				
tiež			T3									pribuzný			
Daňový úrad			1000 kg					prepis písmena X				letný mesiac			

Veľkonoce krásne,... dokončenie v tajničke.

Vo veľkonočnej krížovke súťažime o krásnu knižnú publikáciu Čaro Horehronia.

Riešenie tajničky posielajte na adresu redakcie: noviny@bystra.sk, prípadne odovzdajte do podateľne OcÚ do 31. mája 2023.

Výherkyni blahoželáme

Tajnička z vianočného čísla znie: **Nech tichá hudba veselosti vám počas Vianoc znie, nech tento rok nastávajúci vám prinesie šťastie a lásku.**

Medzi úspešnými riešiteľmi sa šťastie pri žrebovaní usmialo na Teréziu Belovú, ktorá si môže výhru vyzdvihnúť na OcÚ v Bystrej v čase úradných hodín.

Smútočný oznam

Dňa 27. marca 2023 nás vo veku 65 rokov opustila naša spoluobčianka

JUDr. Stanislava MITTERPACHOVÁ.

Češť jej pamiatke!

Jarné pranostiky

Ak je apríl pekný, máj bude ružový.
Ak je apríl jasný, šumný, vtedy bude máj pošmúrny.

Ak je v apríli krásne, čiste, bude máj nepríjemný iste.

Ak prší na Veľkonočnú nedeľu, bude málo krmu a suché leto.

Apríl seno seje.

Apríl v daždi, máj v kvete.

Apríl zimný, daždivý, úroda nás navštíví.

Aprílová a májová voda vypije víno.

Aprílové sucho a májové mokro, hospodár sýpku zasype až po okno.

Aprílový sneh pole hnojí, dažď smädný rok.

Keď prší do Božieho hrobu, bude smädný rok.

Mokrá apríl, suchý jún.

Na Veľký piatok poprchuje, to nám požehnaný, dobrý rok sľubuje.

Keď na Veľký piatok nie je mráz, bude veľá húb.

Ak prší v noci na Bielu sobotu, bude málo čerešní.

Ak na prvého mája večer prší, bude celý rok pekne.

Na Jakuba, Filipa zelená sa každá lipa.

Dážď na prvého mája, bude úrodný rok.

Svätý Florián, úrodu nám chráni.

Ak je na svätého Floriána veľký vietor, v tom roku bude veľá ohňov.

Ak na Stanislava padá dažď, bude na jeseň prázdny sad.

Dážď na Pankráca osožný je poliam, ale škodný viniciam.

Pred Servácim niet leta, po Serváci niet mrazu.

Jasnými dňami Pankráca, Urbana bude obaračka požehnaná.

Ak je jún studený, sedliak krčí ramený.

Suchý jún plní sudy vínom.
Na svätého Norberta ide zima do čerta.

„Nevyhnutné je byť stále obozretný a myslieť na svoju bezpečnosť“

Mária Kellera, záchranára Horskej záchrannej služby Nízke Tatry – Bystrá, sme požiadali o zhodnotenie tohtoročnej zimnej sezóny a zhovárali sme sa aj o nástrahách, ktoré číhajú na turistov v horách na jar:

Aká bola zima z pohľadu záchranárov? Ktoré zranenia prevládali?

Čo sa týka závažnosti poranení, prevládali zväčša ľahké a stredne ťažké poranenia. Turisti zabúdali a boli vyčerpaní, v dôsledku toho vysilení a často podchladení.

A z pohľadu čísel? Akú mali tendenciu?

Keď to premietneme do čísel, za oblastné stredisko Nízke Tatry sever a juh môžeme konštatovať, že stúpajúcu. V decembri uplynulo

V akcii pri záchrane skialpinistky v Kumštovej.

Foto: HZS

lého roku bolo na zjazdovkách a vo voľnom teréne 151 úrazov. V januári tohto roku to už bolo 310 a vo februári počet narástol na 424 úrazov. Hoci marcové čísla

ešte uzatvorené (v deň uzávierky novín-pozn.red.) nemáme, úrazov pribudlo najmä počas jarých prázdnin, kedy tu boli aj českí a poľskí turisti či lyžiari.

Príšla jar, teplejšie počasie a blížiac sa sviatky Veľkej noci prilákajú, spravidla, opäť väčší počet turistov do hôr. Na čo by mali dbať, aby sa vyhlili nebezpečenstvu?

Rozhodne by nemali hory podceňovať. Pred samotnou túrou je nevyhnutné zistiť si aktuálne počasie a na horách, aj napriek tomu, že už je jar, sledovať aj stupeň lavínového nebezpečenstva.

Opäť pripomínam, v prípade pádu, úrazu či zabúdania, aplikácia Horskej záchrannej služby zvyšuje šancu na záchranu človeka. Turistom, ktorí sa chystajú do hôr, preto odporúčame nainštalovať si ju a mať uložené telefónne čísla na tiesňovú linku. Nevyhnutné je byť stále obozretný a myslieť v prvom rade na svoju bezpečnosť!

(OK)

Záchranár HZS Nízke Tatry – Bystrá Milan Tomčík so psíkom Bojanom zachraňovali v Turecku

„Prepli sme sa do špeciálneho režimu a dali zo seba maximum“

Desať hasičov a päť záchranárov a psovodov s tromi zvieracími hrdinami bolo po príchode zo záchranej akcie v tureckej provincii Hatay odmenených medailou za hrdinský čin, za mimoriadnu obetavosť bez ohľadu na nebezpečenstvo vlastného ohrozenia, pri záchrane osôb zavalených v ruinách po zemetrasení. Obrovskú zásluhu na tejto záchranárskej akcii majú nesporne psovodi a ich psy. Tam, kde nestačia ľudské možnosti, totiž pomáhajú práve oni.

Jedným z tímu záchranárov a zároveň psovodom bol aj Milan Tomčík z oblastného strediska Horskej záchrannej služby Nízke Tatry – Bystrá, so záchranárskym

psíkom Bojanom a my sme ho požiadali o rozhovor:

Hoci záchranárske psy sú cvičené na rôzne náročné podmienky, nepochybne aj na pohyb v ruinách, iste sa vyskytli situácie, na ktoré ste neboli pripravení ani vy. Ako si počínali traja zvierací záchranári, vrátane vášho Bojana?

Tak ako aj my, prepli sa do špeciálneho režimu. Vycítili vážnosť situácie a dali zo seba maximum. Pracovali po celý čas, chodili po ťažkých ruinách, v ťažkých situáciách. Posielali sme ich do rôznych zavalených častí, kde sme sa už my nezmestili. Všade bolo veľa prachu, dymu, hluku. Psy napriek tomu hľadali. Videli sme na nich, že majú dosť. V každej voľnej

chvíli len spali alebo sa pozerali „do blba.“ Ale keď sme chceli, aby robili, ako keby cítili, že teraz je to vážne.

Priblížite nám, ako prebiehal záchranársky zásah so psom?

Pes dostal pokyn na vyhľadávanie. Ak miesto označil štekaním, znamenalo to, že našiel živého človeka. Preveril a potvrdil to psovod. Psa sme, samozrejme, pochválili. Ak objavil mŕtveho, spozornel, ale neštekal. Ak nebolo možné nasadiť psa, prípadne bolo potrebné bližšie lokalizovať miesto zavalenia, boli použité echolokátory a štrbinové kamery. Pokiaľ to bolo možné. Ak nie, robili sa prierazy do betónových blokov, čo už bola práca pre hasičov. Oblasť sme fyzicky označili sprejom a určili presné súradnice.

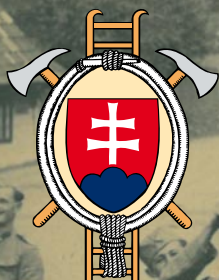
Následne nastúpili hasiči či iné záchranárske zložky s technikou na vyslobodzovanie.

Situácia, ktorú ste zažili v Turecku, bola iste veľmi náročná a to, čo ste zažili, sa jednoducho nedá vypustiť z hlavy. Ako sa dá s tým vyrovnáť? Ako to zvláda Bojan?

Áno, situácia po tak ničivom zemetrasení bola veľmi náročná. So zvládnutím nám pomohol výcvik a prax záchranára. V bežnej praxi sa stretávame s nešťastím, zraneniami aj s tým, že napriek snahe nezachránime každého. Po návrate sme sily zbierali v horách a v stretnutiach s rodinou či priateľmi. Bojan, pravdaže, relaxoval s nami. Som rád, že je v poriadku, pripravený na ďalšie nasadenia.

(OK)

**OBEC BYSTRÁ
a DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR
BYSTRÁ**

**VÁS SRDEČNE POZÝVAJÚ NA
OSLAVY 90. VÝROČIA
DOBROVOLNÉHO HASIČSKÉHO
ZBORU V BYSTREJ**

SOBOTA 6. MÁJA 2023 od 10:00 hod.

PROGRAM:

**10:00 Slávnostná sv. omša v Rímskokatolíckom kostole
sv. Floriána v Bystrej**

11:00 Sprievod z kostola k soche sv. Floriána, polozenie venca

**11:30 Slávnostná členská schôdza DHZ Bystrá,
povyšovanie a oceňovanie členov, sála KD Bystrá**

13:00 Kultúrny program, v ktorom účinkujú regionálni umelci

SPRIEVODNÝ PROGRAM:

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ BYSTRIANSKYCH HASIČOV

- prehliadka hasičskej zbrojnice a ocenení
- prehliadka zásahovej techniky, ako aj
techniky Horskej záchrannej služby

www.bystra.sk

BYSTRAN – občasník obyvateľov a priateľov obce • Vydáva: Obecný úrad Bystrá • Redaktorka: Mgr. Oľga Kleinová • Redakcia
a administratíva: Obecný úrad Bystrá, č. 61, 977 01 Bystrá, tel.: 048/619 53 80, e-mail: noviny@bystra.sk • www.bystra.sk
Foto: Michal Helebrandt • Grafická úprava a tlač: ALPE69 s. r. o. • Náklad: 80 ks • Registr. číslo: EV 6105/23/PT • ISSN: 2730-0617